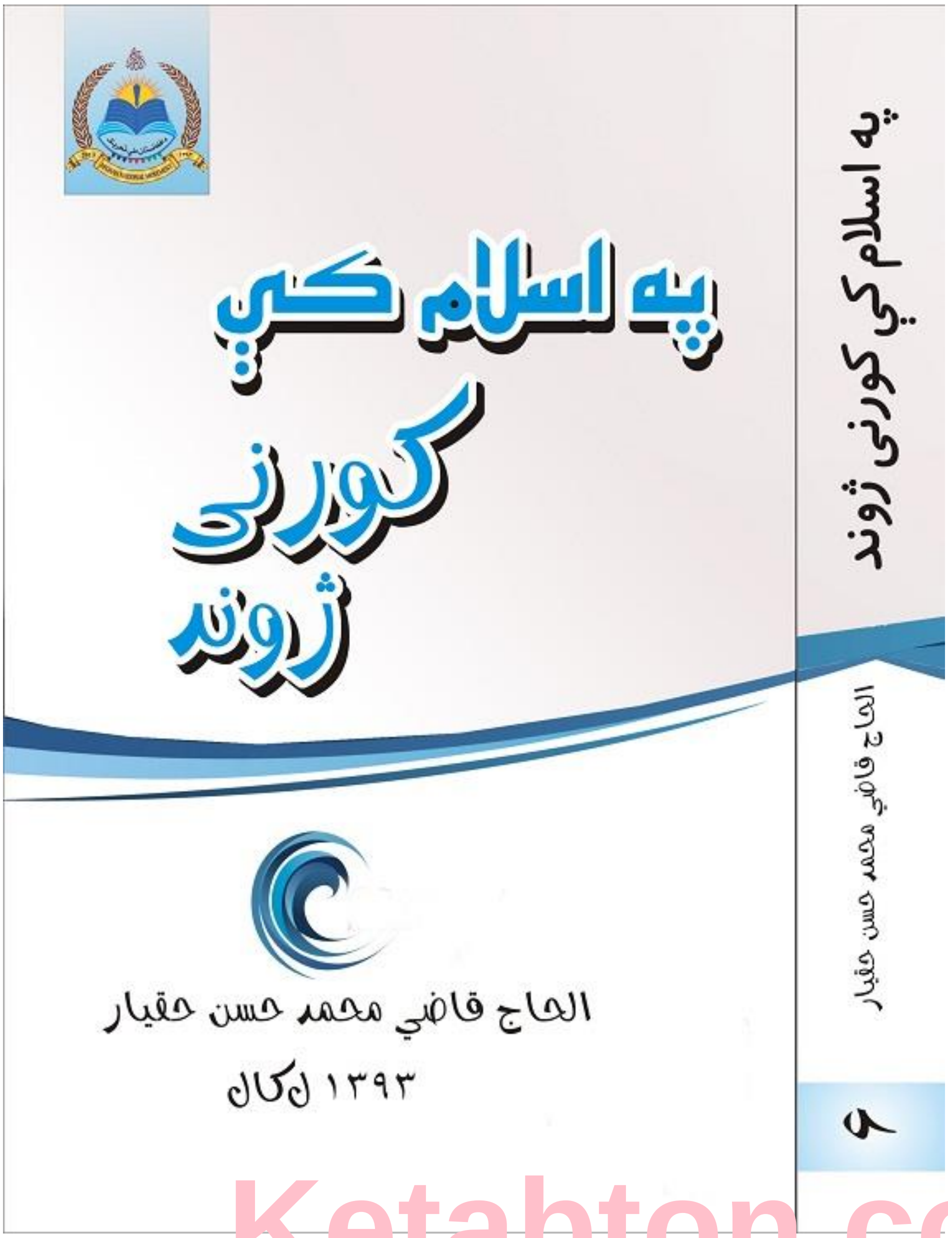

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلې، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وټپېیله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادیبان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴ کاله وړاندې او په وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خو دا چې د خلکو له خوا ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډېرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ.

په کتاب مو ځکه «کورنۍ ژوند» نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د «د کورني» مسایل په پرله پسې ډول په شریعت او ونیزه کې خپاره کړل او غواړم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو.

په پای کې له محترم رفیع الله روشن او روح الله احمدزي څخه د کتاب د کمپوز، له محترم انجنیر محمد افضل ذاکر څخه یې د ډیزاین او له ویښ اوسترګو او سیاست پوه استاد محمد اسمعیل یون څخه یې د مالي لګښت د ستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ما ته لارښوونې کړېدي.

په درنښت

محمد حسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز د غبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف: د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر: جلد ۲ ص: ۱۸۳.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکيت لپاره يو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخيستلو لپاره جايز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ايجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو يا د هغوی د وکيلانو لخوا ترسره او اجرا کيږي.

د امام کاساني(رح) تعريف

نکاح مېږه ته د ښځې د فرج او نورو غړيو خاصوالی دی.[1]

۱. د شوافعو(رح) تعريف

دنکاح په لفظ يو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمين کوي.[2]

د حنابله وپه نزد

دا يو تړون دی چې د نکاح او يو ځای والي په الفاظو صحيح کيږي.

د نکاح غوره تعريف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له يوبل څخه ګټه په ځانګړو شرايطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ايا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکيږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

www.melitahrik.com 0777 400 116

---

[1] بدائع الصنايع

[2] حاشية الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په يو روايت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روايت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقيقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالېږي يعنې کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[۱]

دلايل يې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء :۲۲

يعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخېستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوې.

يعنې چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ايت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی يې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

يعنې : (بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

يعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته يې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمايي : (اصنعوا كل شيء الى النكاح).[۲]

---

[۱] المبسوط ، بدايع الصنايع ، كتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختيار شرح المختار .
[۲] صحاح الستة مګر بخاري نيل الاوطار او مشكوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : يعنې له حايضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[١].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[٢]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[٣]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[٤]

---

[١] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[٢] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[٣] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[٤] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې: (حتی تنکح زوجا غيره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حديث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسيلته و يذوق عسيلتک).[۱]

يعنې: (ترد‌ې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسيلة لاخر و يذوق عسيلتها).[۲]

يعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسيله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند يې له شهدو سره تشبيه کړ.)

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحيح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی يې نه حرامېږي او که له پلار سره يې صحيح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی يې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمايي: (ولدت من نکاح لامن سفاح)

يعنې: (زه له صحيح نکاح څخه پيدا شوی يم له بد کارئ څخه پيدا شوی نه يم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځايونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

۱ متفق عليه.

۲ ابوداود.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستابچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[1]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يوائينۍ لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلې ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره ټولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د مينې محبت پېژندګلوۍ حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دې خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فليتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

يعنې : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځايه

---

[۱] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

[۲] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النكاح من سنتی فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی).[۱]

یعنې : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په دیني او دنیوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء لیکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناكحوا وتوالدوا و تكاثروا فاني اباهي بكم الامم يوم القيامة).[۳]

یعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قیامت په ورځ په نورو امتونو ویاړم.)

همداراز فرمايي: کله مو چې د یوې پردۍ ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړیکو غوڅولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدیر.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغیر للسیوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو تري هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمایي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته).

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډیرې سترتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بیړئ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره).

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیدا کیږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د اروايي روغتون رئیس ډاکټر(هافلبرګ) وايي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډیرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[۱]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو ښخه ثرګندېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو ښخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر ثوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکې کوچنې وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه... به يې چا پر ذمه اخېستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

[۱] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وايي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وايي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وايي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

یعني (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقی الابحار.
[۲] الاختیار شرح المختار.
[۳] الوجیز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبیر.

www.melitanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېره نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترځو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او دېر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځینې وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

[1] المغني ،شرح الكبير ، الوجيز او حاشية العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعني: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې : ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ما سره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وويل : واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي : زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ....بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.

[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنی نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه‌رضي‌الله‌عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران : ۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايې : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران :۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.

۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وړه نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.

۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وړه هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.

۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وايي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وايي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وايي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بې نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره یې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- څکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمايي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[3]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهليت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبيلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځينې ښه دودونه پاتې شول اکثره يې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځينو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به يې کاوه او ځينو به زموږ د ننني جاهليت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دې مستقيما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار يې په خطبه کې ضرور ګډل کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غيرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبايي لور يا خور ته څوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتيب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور يا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: (وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ) البقرة.۲۳۵

يعني : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواېئ خطبه (دنکاح پيغام)د دې ښځواو که ويې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د يوې نجلئ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وايي.

په جاهليت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه يو مخيزه رد کړل ښځې ته يې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهليت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقيما بې له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[1]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به يې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړانديزحضرت ابوبکر صديق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تميز

---

[1] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریې زید سره وکړله.[۱]

څوک چې د چا خور ، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي ، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا څخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وايي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم څو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وویل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاځېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ما ته به څوک خپله خور یا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم ، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم ، ماښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې څوک یې ؟ هغه

---

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته څوسعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په ځلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه او دحق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېڅلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څوځو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خپرولو ته خطبه وایي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووايي: زه له تاسره واده کول غواړم ،اوټول فقهاء وايي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه اوفحش دي نو په خطبه کې يې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې ديو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعنې ديو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووايي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لورته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعنې : کله چې حلاله شوې (نکاح درته رواشوه) ماته خبرراکړه.

او ورته يې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعنې : دځان په هکله دي موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ښځه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره يې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته يې د هرچا خوښه يې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له يو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[1]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نو په همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونو سره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه يو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبهؓ ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

[1] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاکان ينظره اليهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسو څخه چا يوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هيڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي او کولی شي، چې هغه وګوري ،نو دا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو رواياتو څخه جوتېږي ،چې دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم بايد په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد يوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وايي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،او که نجلۍ اجازه ونه کړله ،نو کتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وايي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شيعه وايي : دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نيل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عیاض وایي : دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نوترڅوهغه ځواب ورکړي ،یایې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته یې غوښتل حرام دي خونن سباڅېر داسې لیدل شوي ،چې دیونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پیدا شوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځینې خولا د نجلۍ کورته ګوانښ هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .دا په اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمایي : (لایبیع احدکم علي بیع اخیه ولا یخطب علی خطبة اخیه)

یعنې : بیه دې نه کوي یو له تاسو هم دخپل مسلمان ورورپه بیه او خطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل ورورپر خطبې.

مطلب دا چې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې یایې غوښتونکی پرېږدي اوی‌یا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روایتونه شته چې نه یوازې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمایي چې یومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وينا مخالفت به يې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه يې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورى او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې يا يې موافقه راغلله يانه او دخطبې فسخه که دهلک له خوا څخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ايجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اوداد نکاح لپاره يوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ور نه وي.

و:پر يوه جاهليت نيوکه

يوبل جاهليت دادى ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه يوه ټوټه يا ګل ورکړي ،بيا پرته لدې چې شرعي ايجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند يوځاى کېږي داددستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولى شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوى ،دوى دواړه پردي دي.يوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلاى نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځينو عياشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې يې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحيحه بدل شول.اودوى چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوى سره خلوت کوي ،په يوازيتوب کې ورسره يوځاى کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هيوادونو کې له څوکالو راهيسې راپيل شوى دى.څوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګری (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي او که دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظو صحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده:

(وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

یعنې : (اوهغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل دا چې که دادنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح اوتزویج له کلمو څخه پرته نکاح په نورو کلمو نه صحیح کېږي.[۱]

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي اوکه څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واورې او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکېلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح رواده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسوی‌ان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولـي والله دهلـوي وايـي ښـځې تـه روانـه دي چې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلي نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته لـه بل چاسره نکاح وکړي او قـوم تـه يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْـتُمُ النِّسَـاءَ فَـبَلَغْنَ أَجَلَهُـنَّ فَـلاَ تَعْضُـلُوهُنَّ أَن يَـنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

ىعني: اوهغه وخت چې طلاقې کړلي تاسې ښځې او دوی ورسېږي اخرد مـودې خپلې تـه پس مـه منع کوئ تاسودوی لـه دې څخه چې پـه نکاح بـه واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

ىعني : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکـړي ،هغـه څـوک چـې پـه لاس کـې يـې غوټـه دنکـاح ده.امـام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي
[۲] احکام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې تولوا یتونو کې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.

رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغير ولي. دارقطني

یعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.

(ايماامراة نکحت بغيراذاوليها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[1]

یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سيال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلايل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعني :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

---

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبکر تستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

ىعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي ځنې او پېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنکح الثيب حتى تستامرولاتنکح البکرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

ىعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

ىعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخويندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار ځخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلي د رسوالله(ص) له دي وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

[۱] مسلم اوترمذي
[۲] دارالقطني.
[۳] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا اوډجبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې دلورګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو دامام ابوحنیفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي اود ښو اوبدو تمیز وکولی شي خپله ګټه اوتاوان وپېژني نو شریعت هغه ته دخپل مېړه دانتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،اوهېڅوک یې دخپلې خوښې (مرضۍ)خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یوله هغو جاهلي اوناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دادی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه دمال یاڅاروي خپل شخصي ملکیت ګڼي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او د بېرداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسرد کورشخصي ملکیت اوشتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې د هغه دوژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسرپه کورکې ځلمی وجود ونلري نوپه کلونوکلونوبه انتظارکوي ترڅوکوم کوچنی بالغ شي اوهغه ورته په نکاح کړي اوکه طفل هم نه وي نوبیاناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي اود خُسرپه کور کې دوینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې اوطبیعت پرخلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یاځان وژلی یایې تېښته اوفرارکړی اویایې نوراخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده (راتلونکې) ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :((ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة)[1]

یعنې: او له نښو دده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق وموميد دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادۍ بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبيعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولوکې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه ليدلي وي اوپېغلې ته که حياورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چيغوچيغوژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحيح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو ،تاوتريخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمايلې: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعنې :نه ده صحيح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکيان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په ترون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.

[۲] بدانع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.

[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

یعنې :او حلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسو هغوی په مالونو خپلو سره.

دامام شافعي(رح) او حنابله و په نزد مهرمستحب دی نو که چېرې یې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم روا ده.

او مالکیان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده او پر ښوو دل یې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعنې:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

یعنې :نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شویدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده او زیاته اندازه یې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سیي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصیل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحیح او نافذ عقد

پر صحیح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه یې وي نو د دوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي .

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زیان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شریعت ورته مباح کړی وي .

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورېې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شریعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تادیب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شریعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند کړه اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یاعیسوي) نویو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هریوته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض اونفاس) وجودونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژونددچاروپه سنبالولو کې له خپل قدرت اوتوان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقددی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعنې که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذدی لکه مر یی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکې کوچنۍ او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لیرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجاز ې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنوداعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارينه باندې کوم شرط ندی اينښودل شوی له هر چا سره چې نکاح يې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

۱. داچې خاوند يې سيال وي.

۲. چې مهر به يې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه يو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه يې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه يو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي يا په بائن طلاق کې ديوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.يا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،يا د وينځې نکاح په اصيلې باندې شوې وي ،يا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو بايد ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته يې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي يعني پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که دعقد په وخت کې يې مهر ټاکلی و نو له ټاکلي اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر يې ټاکلی نه و، نو له مهر مثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به يا مهر لازم وي او يا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه يې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صيغه کې يې نقصان (کمښت) يا څه عيب پيدا شي ، يا د انعقاد له شرطونو څخه يو شرط کم وي ، نو د انکاح باطله ده لکه موقتي نکاح يا چې عقدکوونکي دواړه ليوني وي ، يا يې يو ليونی وي ، يا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره ،نو پدې نکاح هيڅ اثرات نه مرتبېږي. ددې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه ميراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي ،نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل يې کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کوموښځوسره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، یوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) یې څلور دي.

۱. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: د سړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمایي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

اود نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وریره ،خورزه، د ورورلور اود خورلور اود هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاورورسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وایي [یحرمه جمیع نساء القرابة غیرولدالعمومة والخؤ له].[1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اویاد تره اوماما څخه.

---

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشیة الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود وررلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيو څخه د شيدوڅښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنى :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب]. [2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

---

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[۲]

يعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تی ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غير له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق عليه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تخفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[1]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې اودهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازی په همدې کوچني حرام دي اوددې کوچني په مور اوپلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه اودهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او... سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلېږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

[1] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثښبي ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالو کوچنی دیوې ښځې شيدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي داموده دکوچني د عمر لومړنۍ دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تې ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

---

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړی نېټه تاکل شوې ده

بل ځای فرمایي : [لایحرم من الرضاع الاماکان فی الحولین] .[۱]

یعني :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو .

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴ .

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی ځومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه یوه ځاځکې سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ایت مطلق راغلی دی.[۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعني چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله یې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[۳]

---

[۱] دارالقطني شرح الکبیر اوکشاف القناع.

[۲] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدین او بدایة المجتهد.

[۳] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس رضي الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یو کش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

او دسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یو قول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعنې دعباس رضي الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یو کش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي ، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه ټاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعنې اوستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[١] مسلم اوابوداود.
[٢] مسلم.
[٣] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الرایة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوه برنه دي یاد شوي.

ابـن مسـعود ،ابن عبـاس اوحضـرت علـيرضي الله عنه وايـي : (قلیـل الرضـاع وکثیـره سواء).[1]

یعنې : درضاع لړاوه بر برابردي.

حضرت عمررضي الله عنه فرمايي چې یوکش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] ترمذي جلد : ۳.

[2] دارالقطنی اوبدائع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نوکه دښځې شیدې ډېرې وي نو داحنافو په نزدحرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نوحرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوند شو، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهېدونکي شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتېږي ،لرې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمایي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعنې: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي او اجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نورو په اندول ډېره مهربانه وي او داولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو دروغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچني لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژردا کار وکړئ او ژر یې پیل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوي او داد کوچني په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکټر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلي شوې بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژرعادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور دشیدو له لومړیو اوګټوروموادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر ځلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویتامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وايي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777400116

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وايي څرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وايي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وايي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق:٦

یعنې: اوکه چېرې يې شيدې ورکولې ستاسي لپاره ،نوورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

اوکه ښځه پردۍ وه ،نو په هرحال د اجورې مسحقه ده.

٣. محرمات د مصاهرت (خسرګنۍ) په سبب

داهم په څلورډوله دي.

١ دښځې اصول: لکه دخپلې مېرمن مور ،نیاګانې ، که څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] اومورګانې د مېرمنو ستاسي.

اونیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي: (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نوکه له هغه سره يې کوروالی وکړ ،اوکه ويې نه کړ نودهغه د مورنکاح ورته حرامه ده.[1]

٢. دښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي ، دهغه اولاد لکه پرکتې (دښځې لورله بل مېړه څخه) اود هغې لورګانې اونمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

---

[1] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء٢٣

یعنې :او ستاسو پرکتې‌انې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسوله هغو ښځو پیدا اوي چې تاسوورسره کوروالی کړی دی

او که تاسوورسره کوروالی نه وي کړی نو بیا په تاسو څه ګناه نشته .

اود څلور واړو امامانو په نزد د (في حجورکم) قید ته هیڅ اعتبارنشته، یعنې که پرکتې له ده سره ونه او سېږي نوبیا هم حرامه ده.

٣. دزوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) اوښځې د زامنو ستاسوهغه زامن چې ستاسوله شاګانوڅخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې دزوی کوروالی هم شرط نه دی اود رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خوابن تیمه اوابن قیم جوزي درضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. د پلار ښځې (میرې) ،دنیکونوښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ٢٢.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونو اوله نکاح څخه غرض دټولو فقهاء په نزدعقد دی.

٥. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (دخسرګنۍ دحرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظریې لري :

---

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداوامام ابوحنيفه(رح) وايي : زنادواده په څېرده نوچاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لوراولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنواونمسیانوټولودا ښځه حرامه ده ٢. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عايشې،عمربن حصين (رضی الله عنهم اجمعين) اوپه تابعينوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد، سعيدبن مسيب ، سليمان بن يسار، ثوری، اسحاق بن راهويه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم يوروايت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحيح روايت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[١] ځکه چې حرمت په صحيح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحيح روايت زنا حرمت نه ثابتوي[٢]

اوامام ابوحنيفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخيستل شوی دی ،چې لېږې والی اوشړلو ته يې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

١ المبسوط، بدايع الصنائع نيل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي علی مختصرخليل،شرح الکبيراوالمعني لابن قدامة(رح)

[١] الخرشي علی مختصر خليل اوشرح الکبير

[٢] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبير

www.melitahrik.com 0777 400 176

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اويا دا حمل يې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه يم اوپه پنځم ځل دې وايي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وايي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وايي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتينو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

يعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي ديوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې ببشکه خامخا له رښتيا ويونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) ببشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ويونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دا ښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې ببشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ويونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) ببشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتيا ويونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له ځلورځله شهادت وروسته هر یو ته وعظ او نصیحت وکړي او له الله(ج) یې وویروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته یاد کړي او په دې یې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنیا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی دا چې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دویم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسيي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نيولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پايه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پيلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه يو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غايب وي ،نوم به يې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي يو له بل څنې جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا بېلتون به دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلانيﷺ اود هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني :دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دلـه منځـه تللو پـه صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، دا يې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

---

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا پـه نکـاح کـې بـه چـې لـه څلـورو ښـځو څخـه ډېـرې وې نـو رسـول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیس رضي الله عنه روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وی ما رسـول الله تـه ددې یادونـه وکړلـه هغـوی(ص) راتـه وفرمایـل چـې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې ۲.

، . . . صفوان بن امینه رضي الله عنه اسلام ومانه اواته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت علي رضي الله عنه حضرت ابن مسعود رضي الله عنه او ابن عباس رضي الله عنه امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

۲ ابوداود او دارالقطني.

۳بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روا نه ده او که عدت د بائن طلاق وي نو بیا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[1]

د ظاهريانو په نزد له نهو(٩) ښځو او ځينو په نزد يې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).[2]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] مغني المحتاج او الخرشي على مختصر خليل

[2] المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له يوې ښځه د ښځوډېروالی

ژوره کتنه

ځينې خلک په اسلام تورلګوي چې نارينه ووته يې له څلورو ښځوسره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته يې له يوسړي ښځه له ډېروسره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروينا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خو دموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډه ډول وايوچې :

اوس ډېرو احصايوروښانه کړې ده چې په ډېروهيوادونوکې دښځوشمېره له نارينه ووڅخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارينه هم دښځې په څېرله يوې ښځه له زياتو ښځوسره له نکاح څخه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارينه نکاح ته اړباسل شي اوکه په نارينه وکې هم داسې څوک پيداشي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارينه هم له يوې ښځه له ډېروښځوسره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زيان دی اولوی فسادترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارينه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارينه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم بايد څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان يې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارينه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بيا څه له پاسه نهه مياشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو یوه ښځه ولې څو نارینه بې ځایه مصرف کړي.

همدا راز که یو نارینه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په یوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که یوه ښځه له څلور نارینه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به یوکس دنیا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر یو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنیا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېدیځ او اروپايي ټولنو کې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپیته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارینه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارینه و څخه ډېرې وی.

له دويمې نړیوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارینه وو ته د ښځو دزیاتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ایزک ټیلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زیاتوالي پلوي کړې ده.

مستر دیون پور وايي :دښځو زیاتوالی یوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړی په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوی(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصاراواویوه ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

---

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبیة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼو په حواله ليکي.

په برېتانيه کې دعيسايانو مشران د دکتورفيشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي گټې وربخښي او د ښځو زياتوالی دهغې ناروغۍ يوازينی علاج دی چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيز ه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب گډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [1] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريرهؓ روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [2]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

---

[1] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمدمحي الدين عبد الحميد
[2] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له دېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل دا چې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولو یا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېري دچا له يوې ښځه ښځې ډېرې وي، نودا يې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

یعني:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو يوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شيې چې له يوې سره کوئ له بلې سره يې هم کوئ ، دزړه مينه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) يې پرې نه نيسي حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوويل به يې (يا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نيسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[۱]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وويل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووايم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډې (عايشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[۲]

د شپو اندازه په شريعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله يوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله يې چې بنه يې په دې

---

[۱] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبيهقي
[۲] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُواْ أَن تَعْدِلُواْ بَيْنَ النِّسَاء وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُواْ كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعنې: او دښځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمایي چې انسان په ټولو حالاتوکې د ښځوترمنځ په هراړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یونېکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دي له ټولو سره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېخي چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به یې امر کاوه چې ورکره یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې مونږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بیبیانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[1] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا ښخه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېړمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي او که ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو ښخه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې ښخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په خبر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره ﷺ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نو د قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته يې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عايشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل يې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزير ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورتې او تعزير دې ورکړې ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وايي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند يې تکليفوي او زيان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زيان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اويوځای ژوند يې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شو ا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي يې طلاقولی شي .

۱. ددوه خويندو په يوه نکاح کې راوستل

ددوو خويندو په يوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې يوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

يعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خويندو تر منځ يوځای والی راولئ.

همدا راز په يوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ يوځای والی روانه دی ،چې که يوه يې نارينه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هريوه يې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور يو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور يې نارينه فرض کړو ،نو دانجلۍ يې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح يوله بل سره حرامه ده نو ددوی يو ځای والی هم په يوه نکاح کې حرام دی).[1]

د هغو ښځويو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې يې نکاح حرامه ده نو اياد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو ثخه وي او که له يوې خوا ثخه مثلا :موړوليدل چې دخورزې او خاله تر منځ يوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور يې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو ثخه دی او که حرمت له يوې خوا ثخه وي پدې معنی چې که يوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بيا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :يوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (ميره يې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (ميرې)سره يې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه يې نر فرض کړو نو د خپل ميړه لور (پرکتۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې ثخه نه وي او د ميړه له بلې ښځې ثخه يې وي ،نو ايا ددوی يو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وايي چې دا يوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وايي چې د يوځای والی روادی ، ځکه چې هغه يوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح يو له بل سره له دواړو خواوو ثخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة على عمتها ولاالعمة على بنت اخيها ولا المراة على خالتها ولا الخالة على بنت اختها).[۲]

یعنې : نه دې شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وریرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همداراز(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة على عمتها اوخا لتها).[۳]

یعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله ترورا ویا په خپلې خاله.

خوارج وایي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصيه في الشريعة السلامية \محمدمحى الدين عبدالحميد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانكم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامكم)يعني :كه دا كار مو وكړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې يې نه وي نو بل ته يې نکاح حرامه ده او که مېړونه يې مړه شول او يا يې طلاقې کړلې او عدت يې پوره شو بيا يې نکاح روا ده الله(ج) فرمايي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

يعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته يې وينځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونيول شي، نوله مېړه سره يې اړيکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده او بل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنيزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند يې مړشي يا يې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعني يوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمايي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حيضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکاربانديې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمرؓ هم کړې ده.[۳]

حضرت عمرؓ وويل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه یې درې طلاقه ورکړي ، نودا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجدید ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحیح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قید شرطه اوبیا یې هغه مېړه مړشي اویا یې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبیا ده ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر یې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

یعنې.بیا که چېرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بیا که طلاق ورکړ دویم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې یوتر بله یوځای شي که خیال یې لرلو چې ټینګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارینه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثیبت وابکارا)یعنې کونډو او پېغلو دواړه یادونه کړېده.[1]

اوکه څوک پدې غرض له کونډوسره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عیناً عبادت دی.یوبل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې یې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحریم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده تـه زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومـه مـوده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غيرتـي ،وفـادار ،حکـيم او پـوه ذات دی دا مـوده څلـور مياشـتې او لـس ورځـې ده الله(ج) پـه دې هکلـه فرمـايي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

يعنـي :او هغـه کسـان چـې مـړه شـي لـه تاسـو څخـه او پرېږدي دوی ښـځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخـه] پـه ځـانو خپلو څلورمياشـتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموموچې کونـډې شـوي وي او بيـا يـې حتـی دويـم او دريـم واده هـم نـه وي کـړی د رسـول الله(ص) د خپلـې کورنۍ غـړي هـم همداسـې و پـه هغـوي کـې زمـوږ څخـه غيـرت هـم ډېـرو او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغـه ښـځه وفـاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونـه کـړي بلکـې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کـې يـې د زړه مارغـه د بـل چـا پـه دام کې نه وي نښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبيانې له حضرت عايشې(رض) څخه پرتـه نـورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کـړي وو.تاسـې وګـورئ پـه خپلـه د رسـول الله(ص) دکـورنۍ غـړو نارينـه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونـډو ښـځوسره ودونـه کـړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړی له جعفر طیار رضی الله عنه بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،د رسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي رض لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلي کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

www.melitahrik.com 0777 400 116

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکوښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا ْ الْمُشِرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعنې او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنى :او مه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

او له مسلمانو سره د کتابيې دنکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا ْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنى:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

او له کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،او نارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له وېرې يا له هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې د بر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُوْلَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

يعني: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن يجعل الله للكفرين على المؤمنين سبيلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او له سره نه ده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځینې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمر رضي الله عنه وايي چې دا نکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ایمان یې راوړی وي له دوی څنې.

او له یهودو او نصاراوو څخه پرته له نورو اهل کتابو سره لکه هغه چې ایمان پر زبور یا پر صحیفو د ابراهیم ،شیث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنیفه(رح) او یو روایت کې له امام احمد(رح) څخه دا نکاح صحیح ده.[۱]

امام شافعي ،صاحبان(رح) او په بل روایت کې له امام احمد(رح) څخه دا نکاح صحیح نه ده.[۲]

او له صابیې سره نکاح د امام ابو حنیفه(رح) په نزد روا ده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دین مني او دستورو عبادت او بندګي نه ،بلکې احترام یې کوي.

امام شافعي او صاحبان(رح) وايي :چې له صابیې سره نکاح روا نه ده.[۳] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي او صحیح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له یهودو او نصاراوو سره د دین په اصولو کې لکه تصدیق د رسولانو او ایمان په کتابونو موافق وو ،نو دا اهل کتاب دي ،او که له دوی سره د دین

---

۱ بدائع الصنائع او المغني.
۲ بدائع الصنائع ،المغني او المجموع شرح المهذب.
۳ بدائع الصنائع او تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه يې يو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وينځه چې کتابيه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحيح نه ده.[۳] او بادار ته يې روا ده او امام ابو حنيفه(رح) وايي چې د کتابيې وينځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالي)نکاح

متعه

متعه فايدې اخستلو ته وايي ،او داسې صورت نيسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم يا ترڅوچې زه په دې ښار کې اوسېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فايده اخلم او هغه يې ومني.

www.melitahrik.com 0777 400 116

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلۍ ته ووايي چې ته له ماسره د يوې مياشتې لپاره واده وکړه او دومره مهر به درکړم او هغه يې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ايجاب او قبول پوره وي او د مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجيم.
[۳] رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع او فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصين رضي الله عنه دې ته روا ويلي دي ،خوعلي رضي الله عنه خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنی :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی[3].

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسی الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمر رضي الله عنه وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خداى(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيابه چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تېګو ويشتل شوى دى.[1]

د سبرة الجهني رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس انى كنت قد اذنت لكم فى الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الى يوم القيمة).[2]

يعنىً : اى خلکو يقينا زه وم چې تاسوته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو له ښځوڅخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړالله(ج) داکاردقيامت تر ورځې پورې.

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله(ص) دخيبرپه غزا کې له متعې څخه اودکورنيوخرولــه غوښـوڅخه منع کــړې ده.. بخــاري اومسنداحمد، امام بيهقي په سنن الكبرى کې له ابن عباس رضي الله عنه څخه نقلوي چې (المتعة هى حرام كالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعني متعه حرامه ده لکه مړه اووينه اودخنزيرغوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ۵.

يعني : اوهغه کسان چې دخپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدارازفرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

يعني:اوښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)دنکاح.

[1] ابن ماجه.
[2] مسلم اومسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم) النساء:۲۵.

يعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان ددې چې نکاح وکړي له بيبيانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو دلاس مال دی.

نو څوک چې په صحيح عقد او نکاح کې ښځه نه لري ،نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وينځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څېرباطله ده او له امام ابو حنيفه (رحمة الله عليه) څخه يو روايت شوی دی که چېری په موقتي نکاح کې دومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړکېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دامعناً ابدي او د تل لپاره عقد دی ،خو دا روايت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام يو ريښتونی دين دی او دهرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نيسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او يا خاوند ښځه وشړي ،نو په دې کې د ښځې او کورني نظام دوارو لپاره ډېرې ډېر زيانونه ليدل کېدل ،مثلاً :

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کېږي او د مور روزنه د کوچنې لپاره حتمي ده ،او که اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت او مينې څخه محرومېږي.

۲. دا کوچنی به په ټولنه بوج وي ځکه د هغه د لګښت ،خوراک ،جامو او روزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي او د هغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خو کله چې زوړ او ښکلا يې ختمه شي نو بيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي او د تل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو او درمل پر غاړه واخلي.او مور، پلار او ورونه هم ورسره تنګ شي،نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې د ځوانۍ ،د ښکلا او خوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي او همدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونو کې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،او د خپلو غوښتنو قرباني کوي يې او بيا يې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي او بيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي او بيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان او هغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هر کال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشین په زیر سره خالي ځای ته وایي لکه چې عرب وایي :شغرت البلد ،یعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغریعني :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وویل شوچې له مهر څخه خالي وي.[1]

ځینې وایي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وایي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووایي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[2]

په جاهلیت کې یوډول نکاح وه چې شغار به یې ورته ویلې،پدې ترتیب چې یوسړی به خپله لور یاخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور یالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر یوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روایت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[3]

یعنیً: یقیناًرسول الله(ص) فرمایي :(لاشغارفي الاسلام)[4]

یعني:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سیې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې یوه د بل مهر و ګرځول شي نو

[1] ترمذي اونیل الاوطار.
[2] القاموس المحیط اولمغني لابن قدامه
[3] صحاح الستة اونیل الاوطار.
[4] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده اوپه مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول يې شوی وي اوکه نه شوی.[۱]

او همداسې يو روايت له امام حنبل رضي الله عنه څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباس رضي الله عنه خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورگانې يو دبل مهر وگرځولې نومعاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يوله بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي، چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايې راوستلی شي، خوله دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) اوملگري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يوځای شوی وي ،يعنې عقد اونکاح سيې دی مگرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر بايد متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

۱ مغني المحتاج اوالمغني.
۲ ابوداوداومسنداحمد.
۳ الخرشي على مختصرخليل.
۴ بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو دا صحیح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېروښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي اومسلمانانو ته روا دي چې له دا سې ښځو سره نکاح وکړي.الله(ج) فرمایي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :**۲۵**.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنكُمْ) النساء : **۲۵**.

یعنې :دا په دې وجه چې څوک په تاسو کې وېرېږي له تکلیف وریېښېدلو څخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېر اختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمایي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمایي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسو دلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.

[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلی ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول څنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمايي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

یعني:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي اواصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلي ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریې ته اجازه ورکوي چې د اصیلي له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

[1] درمختار.فقه السنه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اېښودل شوی له هر چا سره يې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه يې سيال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسيالداري به په نظر کې نيسي، داچې کله يووګړی د بل سيال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سيالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

١. عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه امام مالک، ،سفيان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سيرين،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزيز(رح) وايي چې : سيالي يواځې په دين کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سيالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابيو رضی الله عنه له مرئيانو سره ودونه کړي دي لکه دقيس لورفاطمه(رض) چې قريشه اوډېره جليل القدره صحابيه وه اود رسول الله(ص) له مريي اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

٢. امام احمد(رح) وايي چې سيالي يې په دين او کارکسب کې ضروري ده يعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردټيټ کسب کوونکې دزوی سياله نه ده.

٣- دامام شافعي(رح) په نزد سيالي په دين، کار، کسب، اصيلوالي، (ازادي) او له عيبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځينومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی يعنې زوړاوبوډا دځواني ښځې سيال نه دی.

که دا صفت د سيالۍ د صفتونوپه معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وايوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

[1] فتح القدير،بدائع الصنائع اونيل الاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډا نه خوښوي او نه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېراحتیاط په کاردی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه او د هغه د ملګرو (رح) په نزد د سیالۍ صفتونه اسلام، دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېرشي نونکاح صحبح ده .

همدارازکه صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نونکاح صحیح ده او که دادواړه هریوورځنې تېر نه شي ، نودنکاح د فسخ کولوحق لري له اسلام څخه مراددپلرونو او نیکونو اسلام دی،نو د چاچې یوازې پلار مسلمان وي ،دهغه چاکفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیردعربو کې).

او د کسب او کارپه لوړتیا او غوره والي کې دهغې ټولنې دود اورواج ته اعتبار دي یعنې هرکسب چې په یوټولنه کې ارزښت اودرناوی لري ،هماغه لوړدی نودا وچت کسب کوونکي دلورنکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحبح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب او نایېتوب او په مصرکې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \ محمد محي الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولایت

په نکاح کې ولایت (واکمني) په دوه ډوله ده:

جبري ولایت یا (غیراختیاري واکمني) او هغه ولایت چې مستحب دی ،چې دواړو ته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولایت

دجبري ولایت اسباب درې دي :

۱. کوچنیوالی که کونړه وي او که پېغله.

۲. لیونتوب چې پیدایشي وي او که وروسته لیونی شي.

۳. معتوه یا احمق (پاګل او ډېر کم عقل)[1]

ټول اولیا په خپل وارد ولایت حق لري ،لومړی پلار ،بیا نیکه بیا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعو کې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتیب سره لومړی له دویم څخه د نکاح دولایت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وایي چې پر کونډې داجبارولایت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونیکه د اجبارولایت حق لري ،بل څوک یې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبیادې بی واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

---

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېر دی.

او دپاګلې ليونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله يا ليونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نو عقد فسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد او په يوروايت کې کې له شافعي،مالک او احمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.او په قوي روايت کې له امام شافعي،مالک او احمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نو داعقد لازم او نافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياري ونه پېژندلی شي ،او که د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلودیا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونو په پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونښته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب: یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې : اوله سره نه دې ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه عصبه نه وي نو دولايت حق دامام ابوحنيفه(رح) په نزدذوي الارحاموته لېږدول کېږي.

امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.۲

اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوبادارېې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظارنه کوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوي ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې خوړو ، جامې او استوګنځي (داوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنـــې :اودکوچنیانوپـــه پـــلار لازم دي خوراکـــه اوجـــامې د دغوښـــځود دستور(شریعت) مطابق.

۲. (أَسكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۲

یعنې : واوسوئ دابنځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، لـه خپـل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي ښتن دطاقت له طاقتـه خپله څوک چې راتنګـه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی لـه هغـه څخه چې الله(ج) ورکړې دي.

۴. رسـول الله(ج) دحجـه الـوداع پـه خطبـه کـې وفرمایـل : (ولهـن علـیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعنې: اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. پـه نیـل الاوطـارکې وایـي چـې هنـد دابـي سـفیان مېرمن درسـول الله حضورته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان د ډېربخیـل سـړی دی اوموږتـه دومره څه نه راکوي ،چې مااوزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه یـې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان ما يکفيک وولدک بالمعروف) يعني : دابو سفيان له مال څخه دومره څه چې ستا او ستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاوية القشري رضي الله عنه حديث چې رسول الله(ص) ورته وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې، په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې او سېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکټې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلوڅخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

[۱] متفق عليه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

۳بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوحنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي او د خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي او د خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي او د خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،او امام محمد(رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خوپه هغه صورت کې چې ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي او د خاوند کورته له تللو څخه انکار وکړي نونفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته د پلار په کورکې پیداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللو څخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې یې وساتله نونفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه او امام احمد(رح) په وینا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هېڅ شرعي عذرنه لري خوبیاهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي او د هغې عاجل مهریې ورکړی وي خوبیاهم له

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه یې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدا رايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدې وينا ده.[1]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازې د خاوند حال ته کتلی شي.[2]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدا رايه غوره کړې ده.[3]

او هم دا رايه قوي او پياوړې هم ده. الله تعالی فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق : ۷

يعنې : لګښت دې کوي ښتن د طاقت له طاقته خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هېڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړي يې دي ده لره.

---

[1] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين ،المهذب او بدائع الصنائع

[2] فتح القدير او رحمة الامة

[3] فتح القدير

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندي د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو :یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورڅخه به یې واخلي او که چا پور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې ددې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.

[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پورورکړي اودانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

يعنې اوکه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودی انتظارتروخته دپراخۍ.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړې يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختۍ څخه اساني.

اوهمداسې روايت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،اوامام شافعي(رح) څخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي اوکه سړی شتمن وي اوښځه دکورکارنه شي کولی ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مريې وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوکه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دی اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[۲]

۴. د غايب د ښځې نفقه

---

[۱] الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعی اوشارح المختارڅخه.

[۲] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شوني نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پتې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اوداامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای يې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،يوه ډله وايي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وايي ،چې ښځه دا حق لري.[1]

اوکه خاوند نېستمن اونادارہ هم وي اوځای يې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[2] امام مالک وايي: که خاوند غايب شو اوشتمني يې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه يا يې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني يې هم وه اوپه لاس ته راتلو کې يې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غايب وا وکه حاضر، خوښځې ته يې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اويا مخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان يې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[3]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو يا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غير صحيح پوره ده اوله دې پنځوصورتونو څخه په يو ساقطېږي :

١. چې خاوند يې ورته ورکړي.

٢. چې ښځه يې خاوند ته معاف کړي.

---

[1] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج اوالمهذب للشيرازي.
[2] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصيةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[3] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې او خاوند څخه ديوه پرمړينه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاوند اطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب يې ښځه وي.

دځينو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي او د ځينو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اويا قاضي ورته فيصله وکړي اويوله دې دواړوڅه ورته په پورکولو اجازه وکړي اودې پوروکړ،نودا پورپه خاوند صحيح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي :

۱. چې خاوند يې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه يې خاوندته معاف کړي.

له طلاق څخه وروسته يې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وڅخه يې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه يې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وايي چې که ښځې قاضي ته وويل چې خاوندبې نفقې پرېښې يم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اود پورولو لپاره د قاضي يامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونو ساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونيوله اوله امام احمد څخه هم يوروايت همدادی.[1]

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دهغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] زادالمستنع شرف الدين موسى ابن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوايې ښځې ته د نکاح د صحيح ترون اویاد وطې په سبب ورکول واجب دي (دوطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهریوځانګړی امتیازدی چې ښځوته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په یهودیت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په یهودیت کې یې نه لري ،یهودیان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلاً :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودېېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب څخه به یې پرېښودلې نو مهر یوداسې شعارشوچې ښیي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده څخه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت،حدیث او اجماع ثبوت ثابت دی الله(ج) فرمایي : (وَآتُوا النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

يعني:اوحلالې دي تاسي لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستي ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده مووا خستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نوکه فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښې و چې په نه فرضيت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره او سپين زر، ځمکه ،کور، جامه ،وربښم، جوار، غنم، وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :يعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب، وینه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نوداسې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح تړون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی اویادول يې په تړون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمايي : (لاَّ جُنَاحَ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

يعني :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحيح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحيح کېږي نو معلومېږي چې يادول يې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظر لري.

دامام ابوحنیفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحیح کېږي ،یودرهم درې نیم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپین زریا یې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی يې ورکوي مګرسیال ته اونشته مهر کم له لسو روپیو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې له لسو روپیو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پرېکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپیو اونه شي صحیح کېدلی مهر کم له لسوروپیو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپین زرله دری درهمو څخه کم مهر صحیح ندی اوددینارڅلورمه برخه باید خالصه سوچه سره وي اودرهم هم باید سوچه سپین زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وي تاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختیاره لري.

۱ . چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته او دلیل یې هغه حدیث دی چې جابر رضي الله عنه روایت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان یا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول اکرم ص یو سړي ته یوه ښځه داوسپني ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ دا حدیث منو مګر دا خوزموږ له دلایلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حدیثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندینيو حدیثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته او ډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا دهغې معجل مهر شوا ونوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حدیثونه چې د احنافو دلایل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي(خوښ) شول نو صحیح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی او يا یې خپلو بيبيانو ته ورکړی ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه را پاڅېدله او حضرت عمر﷛ ته یې وویل : ته چې په څه مورږ ته امر کوې مورږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړیدي.

حضرت عمر﷛ ورځخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمایي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :او که اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې او ورکړې وي تاسوله دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هیڅ شی.

حضرت عمر﷛ له خپلې وینا او قصد څخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمایي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمر﷛ په اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و ،مګر دام حبیبې﷛ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله او څلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهر کې ډېرښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي او اوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار ،ورور ،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[1] نیل الاوطار او فقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او ځوک چې اصیل اوازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی اود الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلارکورچې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضي الله عنها ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوځی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) موږته وفرمایل چې عایشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته یې معافولی هم شي او هرجایزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه یې بل څوک ساقطولی شي .څوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډېنی (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه یواځې مهر یې یادکړاو وخت یې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداورواج ته دی اوځینی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحیح او فاسد مهر

[1] ابن ماجه
[2] بدایة المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدانشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمایي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې ښبشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لونړوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېږی څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه څکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا ځلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هېڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر

ج: چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې څکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي (رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[1]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د پنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله (ج) فرمایي :

(فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعنې : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده موترې واخیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړي ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د یو ځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند او ښځې څخه یو مړ شي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لږ وروسته به صحیح خلوت وپېژنو.

---

[1] المهذ ب للشیرازی

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي او ښځې ته صحیح مهر وټاکل شي او کوروالی ورسره وکړي نو که خاوند مهر سل روپۍ وټاکه او مهر مثل دوه سوه روپی وه نو سل روپی یې حق کېږي او که خاوند ورته سل روپۍ مهر وټاکه او مهر مثل پنځوس ونو پنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: د مهر کمه اندازه په یوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپیو څخه کم مهر وټاکل شي او یا یې ارزښت وټاکل شي نو د امام ابوحنیفه او صاحبانو په نزد لس روپی لازمېږي او د امام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ د پلار له پلوه د دوستانو مهر دی لکه خورګاني، تروركاني، د تره لورګاني پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي، علم ،پېغلتوب او یا کونډتوب کې برابره اومساوي وي او که د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د مورپه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري او د هغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند او نه یې ولي د تړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي او مهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند يې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یا ولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهر یاد کړي مګر فاسد مهر وي لکه هغه څلور صورتونه چې مخکې موو ویل.

د: چې ښځه عاقله او بالغه وي او د ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي او مهر یې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي او مهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي او یا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جدا کړي او د خاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمايي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې: که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وررړولو څخه او ټاکلی مو وي هغوی ته مهر نو لازم شو نیم مهر د هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

---

[1] الاشباه والنظائر

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحیح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه مودوی ته څه مهرټاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځینې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونیستئ)ته اعتباردی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځینې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهموڅخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحیح خلوت

کله که ښځه اونارینه پداسې ځای کې سره یوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په یوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې يو د جماع قدرت ونلري او يا ښځه نفاسه او يا حايضه وي.
۲. جنسي مانع لکه چې خاوند يا ښځه ناروغه وي.
۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه يو د حج په احرام کې وي يا يې فرض روژه نيولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق او بېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځيني علماء وايي چې طلاق بېلتون ته وايي او ځينې وايي چې طلاق دقيد (ولکې)لرې کولو ته وايي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال ياوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وايي.

دطلاق روا والی په ايت حديث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شريعت مطابق) يا پريښودل دي په ښه ډول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

یعنې: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چیرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعنې: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر ﵁ څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبیرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر ﵁ څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډیره ګرانه وه خو زما د پلار نه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر ﵁ زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوې هم دي مګرهېچامنع کړې نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

---

[1] نسائی اوابن ماجه.

[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه څخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویوپر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یوپربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي څکه د ژوندون د سفرلکه ببړۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوندپه انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان بایدپه طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي څکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېره په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شېې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوڅکه ببړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[1]

---

[1] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې دنکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظرهم صحيح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

د طلاق دعام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعنې: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعنې ډېر ناخوښ په حلالو کې دالله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت دالله(ج) عرش خوزوی.

اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هيڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي : (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

يعنې: هيڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپوری لاس هم نه وی لګولی. مګر که دنکاح اصلي

---

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځير شونولو مړې، وينا صحيح ښکاري او پدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبانؓ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو د جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : د طلاق حکم د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې د ښځې او خاوند مشران ًحکمينً د انظريه ورکړي چې نور د دوی د يوځای ژوندون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،او نور او خاوند يې له اړ باسلو څخه عاجز شي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي او نور صبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق: چې د طلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي او ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي او صبر يې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هيڅ شرعي سبب نه وي مثلا :د بلې ښځې ښکلا يې خوښه شي او داور ته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنيً: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي :

١. چې ښځه زنا کاره وي.

٢. چې ښځه شنډه وي.

٣. چې ښځه بد اخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یا غړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

او کله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب : طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی او ښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمایي : (یَا أَیُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق١

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَیْکُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة٢٣٦.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې مو کړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعنې: اوکه اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هیڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوې نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېري ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه او اسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلار ته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنېً:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي دابنځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځيني شرطونه په خاوند ځينې په ښځه اوځينې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په ياد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَا آیَاتِ اللّهِ هُزُواً) البقرة ۲۳۱.

یعنې ً: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمایي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنکاح والطلاق والرجعة).

یعنې ً: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحیح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځېنو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې دټوکو طلاق هم صحیح دی.[1]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[2]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] معارف القران.
[2] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړې وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړ نو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سخته کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[1] بدایه المجتهد،المهذب اونیل االاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبراني اونیل االاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه يقين ولري چې خپل هوډ عملي کوي يعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نوو ژني يې يا يې کوم غړي غوځوي يا يې ډېره موده بندي کوي يا يې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ او نيت يې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پري مجبوربږي مثلا که هغه ورته وويل چې يوه طلاقه کړه او ده دواړه طلاقې کړلې او يا هغه ورته وويل چې خپل ښځه عايشه طلاقه کړه او ده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق يې صحيح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحيت ونلري مثلا: د يوې ښځې خاوند يو څوک خپل وکيل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کار ونه کړ او ده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحيح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختيار (روغتيا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، او کم عقل، ټولو طلاق صحيح ده امام ابو حنيفه په (رح) وايي مکره په خپل اختيار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکې ده ته د طلاق او عذاب ترمنځه واک ورکړ پدي ترتيب چې (يادي ښځه طلاقه کړه او يا دې وژنم) نو ده په خپله خوښه طلاق غوره کړ او بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰٦

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعي خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير .

[۲] فتح القدير،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفیان او ځینې مالکیان وایي چې طلاق یې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[۱]

امام مالک(رح) امام شا فعي او داحنافو یوه ډله وایي چې هرڅوک په خطایي سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غیراختیاري د طلاق لفظ استعمال کړي) بنځې ته طلاق استعمال کړي نوطلاق یې نه صحیح کېږي.[۲]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بدایه المجتهد نیل الاوطار
[۲] فتح القدیر اوالمهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې داښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقېد په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داڅو شرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نوطلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که دا کار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه اوویش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودوداودستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې داطلاق واقع کېږي اودطلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمواونامعلومو مسائلوکې اعتبار دی اوپدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي تاکلی خودطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نوپدې الفاظوکې علماء دنظراختلاف لري.

۱. حنفیان اوحنابله وايي که چېرې خاوند دطلاق هوډ درلود اویاهغه وخت او حالاتوپه طلاق دلالت کاوه نوطلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وايي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط او نېټې څخه خالي وي لکه ته طلاقه يې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲: چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکې زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه يې يادراتلونکې مياشتې په لومړۍ ورځ طلاقه يې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنيفه ،شافعي او احمد) په نزد داطلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت يې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په يوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه يې نوداطلاق يې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،يوسړي خپلې ښځې ته وويل که چېرې ته بهرووتلې نو طلاقه يې ،عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وويل که بهرووتله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهريان وايي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي څکه دادښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویاحمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سني یا دسنتومطابق طلاق وایي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا "بدعی" طلاق دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(د شریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي څکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس ﷺ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[۱]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر ﷺ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[۲]

عبدالله ابن عمر ﷺ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړحضرت عمر ﷺ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[۳]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[۱] فتح القديراونيل الاوطار.
[۲] مسلم
[۳] بخاري.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا *بدعي *طلاق واقع کېږي. یوه ډله له شیعه معتزله وو ،ځینې فقهـا ،ابن حـزم ظـاهري،ابن تیمیـه،او ابن قـیم جـوزي وایـي چـې دا طـلاق نـه واقـع کېږي.دلیل یې هغه حدیث دی چې رسول الله(ص) فرمایي : کل عمـل لـیس علیه امرنا فهورد.[1]

یعنې: هرکار او عمل چې زموږ له وینا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګر دا حـدیث عـام دی او دلـو مړې ډلـې د دلایلـو پـه وړانـدې تـاب نشـي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په یوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقـه مې درکړل یا یې درې ځله یاد کړي چې تاکید یې ورڅخه غرض نه وي ،لکـه تـه طلاقــه یــې ، تــه طلاقــه یــې، تــه طلاقــه یې،نوڅلـور واړه امامــان(رح) سیدنا عمر،ابن عمر،عایشه(رض)،علي رضی الله عنه او اکثره تابعین وایي چې دا درې طلاقه واقـع کېـږي ،او حسـن بصـری ،عطـاء طاوس،عبیـد الله ابـن جبیـر(رح) وایـي: کـه کـوروالی ورسـره شـوی وي نـو درې طلاقـه واقـع کېـږي او کـه کوروالی ورسره نه وي شوی نو یو واقع کېږي.[2]

[1] متفق علیه.

[2] نیل الاوطار او حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېرېدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابو حنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دریيم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړۍ) پرې نه غوځېږي مګر دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅویې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډینی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۶ . که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱ .نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲ . په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳.په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴.نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې

۱. دښځې واک او اختيار په ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند لدې څخه وروسته يوازې د يو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر يو مړشونو بل ميراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سړي سره يې حقيقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړشي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغری عدت پوره شي نو بينونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو يې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهديد او رسوايي ده چې څوک بېځا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به یې حقوق کموي اوکه داکار یې وکړ ظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ایا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره یې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکایت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصیحت ورته وکړي ،تعزیر ورکړي اوکه ظلم یې تکرارکړ بیا دې یې ورټي مګر بندي کول یې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع یوازې په وینا ده اود ګواهانو په حاضرولوکې له هغه څخه دوه روایته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپیر

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحیح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع یوازې په عدت کې ده د عدت له تېربدلو څخه وروسته رجوع صحیح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدین.

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغرى:

داهغه طلاق دى چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولى

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې:

۱- د ښځې واک او اختیار پر ښځه له منځه ورې خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند یوازې دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هریو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سړي سره یې حقیقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړ شي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختیار پر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو چې له بل چا سره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوې تهدید او رسوایي ده چې څوک داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علماء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي او نه به یې حقوق کموي او که داکارېې وکړ ظلم دی ،خو که دا ظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوایا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره یې بېلتون راولي ؟ احناف وایي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکایت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصیحت ورته وکړي، تعریز ورکړي اوکه ظلم یې تکرارکړ بیادې یې ورتهې مګربندي کول یې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[1]

امام شافعي(رح) وایي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړۍ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصیحت وکړي که ونه شوه بیابه یې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتادیب لپاره به یې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکایت وکړي قاضي به یې لومړی خاوندته نصیحت وکړي اوکه دا کاربیا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبره تعریز وغوښت خاوند ته به تعزیر ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهریوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي . الله(ج) فرمایي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُواْ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

یعني : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی یوله بل سره ضد ساتي نوودروئ یومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقیت پیداکړي په دواړوکې.

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه او یایې حرام کارته اړباسله نوښځه دي له قاضي څخه دمېړه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګرددوی په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف: د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون د عیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې د عیبونو په سبب باید د خاوند او د ښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایا دا بېلتون دیونفرحق دی او که دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه (رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوند ښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عیبونه له واده څخه دمخه پیداشي اوکه له واده څخه وروسته پیداشي نود احنافو په نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم یوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عیب په نارینه کې پیداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پیدا شو نوخاوند یې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عیب پیدا ایښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپیرنلري

عیبونه : امام ابوحنیفه اوامام ابویوسف(رح) وايي خصیتوب (چې هګۍ یې وېستل شوې وي) یا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی یې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عیبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عیبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعیب چې کوروالی منع کوي او یا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعیبونه دادي چې تناسلي غړي یې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه لیونتوب ،پیس (داپه پوستکي کې سپینوالی دی چې لاندې وینه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لویوالی اودفرج بدبویي له معتبروعیبونوڅخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانۍ له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله:

۱. امام ابو حنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله ښځې ته وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته ښځې ته غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په ښځې امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه ته دې راوبولي او نېټه دې ورته وټاکي.

۳. حنابله وايي که د ښځې موده شپږ مياشتې يا زيات وي او هېڅ عذر ونلري نو ښځې ته ښځې غوښتل روا دي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په ښځې امر کوي.

هـ: ښځې د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېر شو يوازې د امام مالک(رح) په نزد د ښځې حق لري او بس.

ب: د ښځې بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: ښځې د ايلاله لامله

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منبـتـه) دي اویـا طـلاق اړونـدول دي لـه ښـځې سره د کـوروالي پـه پرېښـودلو باندې پـه ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه) وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم او که کنایه وي لکه والله چې تا ته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: د ایلا ارکان د احنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېي شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

۱. قسم کـوونکی: قسـم کـوونکی د هغـه پـه نـزد هغـه خاونـد دی چـې د طلاق اهلیت ولري.

د مالکیانو په نزد د اهر مسلمان خاوند دی.

د امام شـافعي پـه نزد هغـه خاونـد چـې د وطـی ممانعـت ورتـه نـه وي کـه دا مانع د دې لخواوي او که د ښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغـه څـه چـې قسـم پـرې یـادوي : د ټولو فقهاوو پـه اتفـاق سـره قسـم پـر الله(ج) او د هغه پر صفاتو صحیح کېږي او د امام احمد په نزد له دې څخه پرتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ايلا نه صحيح کېږي او د جمهورو علما وو په نزد ايلا په نذر (منخته) او اړوند طلاق صحيح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې يادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي او که کنايه

ج: د ايلا موده

د احنافو په نزد کم تر کمه څلور مياشتې ده او د نورو فقهاوو په نزد له څلورو مياشتو څخه زياته موده ده.

الله(ج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

يعني :هغه کسانو لره چې قسمونه کوي له خپلو ښځو څخه انتظار دی څلور مياشتې خو بيا که رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی او مهربانه دی او که قصد يې وکړ د طلاق نو بېشکه چې الله(ج) اوريدونکی او پوه دی.

او له رجوع څخه د ټولو فقهاوو په نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چا قسم ياد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نو شريعت د دې لپاره چې دا زيان پر ښځه اوږد نه شي هغه ته يې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې يې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده او که رجوع يې ونه کړله نو ايلا واقع کېږي. دا د دې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی يې وکړي نود احنافو په نزد که د څلورو مياشتو د ننه موده کې يې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذربه پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو میاشتوکې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق ببله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومیاشتوکې يې دننه رجوع وکړله نوحکم يې د احنافوپه څېردی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه يې وروسته رجوع وکړله نوايلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه دامووده تېره شوله اورجوع يې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختيارورکوي چې ياښځې ته رجوع وکړي اوياطلاق ورکړي اوکه رجوع يې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. بېلتون دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته یې وایي ظهارپه جاهلي پرګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه اوورته ویل به یې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه یې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحیح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه یادولوصحیح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په یادولوهم صحیح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحیح کېږي اود امام احمد(رحمةالله علیه)څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بیایې هم د کفارې له ورکولوځنې انکارکاوه نوقاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمايي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {٢} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعني : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه له خپلو ښځو څخه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولې يې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو څخه بیا ګرځي هغه ته چې ویلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې څخه چې يو په بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسو ته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پیدايې نکړ(مريی)نو په هغه روژه نیول دي پرلپسې دوه میاشتې. مخکې له دې چې يوپر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتو مسکینانو ته خواړه ورکول دي.

ح: بېلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلوته وايي.[1]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې یالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[1] حاشيه ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وایي :ما د زر روپیوپه بدل کې پرېږده اوخاوندیې ومني کله چې ښځه اوخاوند یوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

ىعني: هغوى ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوى جامه يئ. نوشريعت د دوى دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبيرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې يا ابراء اويالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه يې ونه مني اوياچپه پاتې شي نوداخلع صحيح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شريعت نارينه ته حق ورکړى دى چې که کومه ښځه يې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول يې ښځې ته هم حق ورکړى چې که مېړه يې نه خوښېږي ،ژونديې له تاوتريخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولى له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه يې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژونديې هم پر دوزخ بدل شوى وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همدارازکله چې ښځه اوخاونديوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، يوځايي ژوند يې ناممکن وي اويودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غريزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شببه ىوبل ته ددښمن په څېر په کمىن کې ناست وي نو په داسې حالت کې يو له بل څخه جدايي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق يو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرايط انسان دې ته اړباسي نو بيا روا ده الله(ج) فرمايي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة: ۲۲۹

يعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوى(څيز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټينګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو رواياتو کې راغلي دي چې جميله بنت سهيل[1]

دثابت بن قيس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وويل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلې چې خاوند يې ورکړى دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمايل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[2]

[1] په ځينو رواياتو کې دثابت بن قيس بن شماس دښځې نوم جميله بنت سهل اوځينو کی حبيبه بنت سهل اوپه ځينو کې جميله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وویل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته روانده چې بیا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ایسارولای شي اونه څه اختیار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووایي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وینا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

[۱] حاشیه ابن عابدین.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعې بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحېح ده لکه ځوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،ويني او.....صحېح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد مووي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعنې: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړې وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځنې واخلي چې ورکړی يې وي اولدېنه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډېر هم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] بخاري،نسايي،ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته يې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه يې يو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنيفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه يې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت يې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجيت اونکاح پورې اړه نلري لکه يو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق يوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا :دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ يې مهرتاکلی وچې شل يې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه يې کړله اوبيا يې په نکاح کړله بيا يې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله يې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغيرې غير مميزې خلع نه صحېح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه مميزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شوا وپه

www.melirahlik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحيح او بائن طلاق واقع شو پدې شرط چې د هغې د خلعې عوض د هغې د پاتې مال له دريمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال که له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغير او . . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې ونو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشيه ابن عابدين ،امام مالک(رح) وايي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

د نکاح د تړون د قيد له منځه تلل دي د داسې يو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..دا سبب به ياد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه د يو کموالی مثلا: ښځه د خاوند محرمه وي او يا د بل چا د طلاق په عدت کې وي يا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او يا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او يا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهريې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،يا بالغه ښځه د ولي له اجازې څخه پرته له کم سيال سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او يا به دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپيدا شي يعنې د نکاح تړون به صحيح وي خو وروسته به داسې يو علت راپيدا شي چې د نکاح د قيد د له

---

[1] زاد المستنفع شرف الدين موسى بن احمد المقدسى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځـه وړلـو لامـل وګرځـي لکـه دخاونـداو ښـځې ځخـه (العیاذبـاالله) دیومرتدوالي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې داسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام اوبل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خوهغه انکاروکړي. یاخاونداویاښځه دبل له اصولویافروعوسره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونوکې نکاح له منځه ځي نوښځې اوخاوندته پکاردي چې خپله بېل شي اوکه جدا نه شول نوهر څوک چې پرې خبرشول نوقضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي .

ب: د فسخې او طلاق توپیر

۱ . طلاق به دنکاح تړون یاسمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه اویابه یې د عدت له تېرولوځخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګرفسخ دنکاح تړون سمدستي له منځه وړي .

۲ . دطلاق شمېر په سرې حسابېږي ، یعنې که یوطلاق یې ورکړنودوه نور هم واک کې لري اوکه دوه یې ورکړل یوطلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل اوازادمېړه درې طلاقه اختیارکې لري خوفسخ دطلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې ځخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل ځخه دمهر دکموالي له لامله وي) او بیایې په نکاح کړله نوخاوندد درې طلاقونو واکمن دی .

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبیراوکتنې ته اړتیاوي لکه فسخه دخاوندد کم سیالۍ په سبب یادمهرله مثل ځخه دکمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادا چې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلوداختیار په صورت کې نوداتول سوچ کتني اوفکر کولوته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوند شوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوند محرمه وخپږي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوند دبل له اصولویافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پوری اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د : بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخپږي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قذف حد پرې تطبیق کړي نو بیا هم د احنافو په نزد یو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

او کله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي او بل چاسره نکاح وکړي او هغه مړشي او یا یې طلاقه کړي او له دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بیا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قید) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي او بیا ورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي یو فسخه او بل طلاق او دواړه تشریح شول.

څو مسئلې

۱. دیوسړي څو ښځې وي یوې ته یې وویل چې ته پرما پرڅلور کاڼو طلاقه یې هغې ورته ویل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وویل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هیڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې دیو کس یوه خپله ښځه او بله پردۍ ښځه ولاړه وي او ورته یې وویل چې یوه له تاسو څخه طلاقه یې نو خپله ښځه یې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې یوې ښځې کې حلالوالی او حراموالی دواړه ګډشي نو حرمت غالب دی او فکر او سوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا یو کس څو وینځې لري او یوه یې ورڅخه ازاده کړله خو بیا یې هېره کړله چې کومه یوه یې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ایا ما به کومه ازاده کړې وي.؟او له فکر کولو وروسته ترې یوه وټاکي ،په دې

[۱] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې رواندی تر څوچې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دې‌وې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې ی‌قی‌نې نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوی‌وه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلوڅخه وړاندې ورته دیوې وطې هم رو انده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وې اونېکان راوبولې که غنیان وي اوکه بې وسه او ددنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمايي: (لاتصاحب الامؤمن ولاياكل طعامک الاتقی).[2]

یعني: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمايي:(شرالطعام طعام الوليمة يدعی لها الاغنياويترک الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني: د پرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان او شتمن ورته راوبلل شي او نېستمن پرېښودل شي.

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[1]

بل دا چې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یو پسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه او ډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وايي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند لـه بېلتـون څخـه وروسـته دنکـاح د پـاتې اثارولـه منځـه وړلـو لپـاره د شريعت له پلوه د انتظارتاکل شوې موده ده .کـه دا جدايي د مـرګ پـه سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱. کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي اوبیا دهغـې لـه خور یـاترور ،خالـه یـا وربېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشـي له دی سره واده نشي کولای.

۲. که کوم خاوند ښځه بېلـه کـړي اودرې نـورې ولـري نـو ترڅـو چـې د جدا شوې ښځې عـدت پـوره شـوی نـه وي لـه بلـې سره نکـاح روا نـده.کـه څېـرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته خلورمه ښځه روانده او که په بائن طلاق یې بېله کړې وي نو دځینو صحابه و ،احنافو او امام احمد (رح) په نزد څلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصیله ښځه بېله کړي او بیا له وینځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصیلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وینځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر څلورښځو فرض دی

۱. چې له صحیح تړون څخه وروسته یې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

یعنې:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلورمیاشتې اولس ورځې .

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ویلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اود دوی د نکاح تړون غېر صحیح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی یې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه یې ببله کړي او حقیقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحیح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه یې طلاقه کړي اویا نکاح فسخه کړي مګر چې حقیقي یا حکمي کوروالی (لکه صحیح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اودنکاح تړون یې هم صحیح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه یې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحیح وي خو حقیقي یا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمایي:
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

یعنې: ای هغه کسانو چې ایمان یې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بیا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه یې له حقیقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحیح نه وي که څه هم صحیح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بدایة المجتهد اوالمغني

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړنې له لامله وي او یابه لـه کـوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اوی‌ابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولوسره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

پـه هـره ښـځه کـې چـې دا څلورصـفته پیداشي نـودهغې عـدت پـه حـیض حسابېږي.

الف: چې فـی الحـال پـرې حیض راځي یعنـې چـې کـوچنۍ نـه وي اویـایې عمردحیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتې نه وي اوداسې هـم نـه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته پـه صحیح تـړون کـې واقـع شـوی وي. اوکـه ښـځه یې پـه حـیض کـې جدا کړلـه نودا حـیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نـو کلـه چـې لـه دې حـیض څخـه پاکـه شـي اوبیـاپرې حیض راشي نـودایې لـومړی حـیض حسـابېږي اودوه بـه نـورتېروي چـې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شـي او دحـیض وروسـتۍ مـوده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شـوه چـې لـه حـیض څخـه پاکـه شـوه نوبیـا ورته له بل چاسره نکـاح رواه ده ، الله(ج) فرمـایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې د هغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووایي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا د دی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

۲. عدت په میاشتو

د دوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دا درې صفتونه ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې د بېلتون سبب د خاوند مړینه نه وي.

۳. چې د بېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نو ددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمایي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت د هغوی درې میاشتې دی او همداراز هغه ښځې چې نه حائضه کیږي.

ب: هره ښځه چې دا دوه صفته ولري

۱. چې د ښځې په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راغلی او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې د ښځې لامل د خاوند مرګ وي خو چې د نکاح تړون یې صحیح وي او د داسې ښځو عدت د میاشتو شمېر څلور میاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسو څخه او پرېږدي خپلې ښځې نو په کار ده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلور میاشتې او لس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې د ښځې په وخت کې حامله وي، نو د هغې عدت د حمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څو شپې) او یا ډېره موده کې (لکه څو میاشتې) وزېږوي ، نو کله یې چې حمل وزېږاوه ، نو د هغې عدت بشپړ شو ، که ښځې د خاوند د مرګ له لامله وي ، که د طلاق ، که د فسخې او که د نکاح تړون صحیح وي او که نه الله(ج) فرمایي : (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه د هغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه لړه تړوته یالړه غوښه تري ولویږده اوشکل یې نه معلومېده نوپه دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅوچې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله اودا ښځه دهغو ښځوله ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه اوبیا دهغو ښځوله جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې دعدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نودعدت داڅه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي اوپه عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، اوپوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی اومیاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که دکومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي اوحیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نوداحنافوپه نزدبه دادرې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي اوعدت یې میاشتوته نه اوړي، خوکله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې داله حیضه څخه دنهیلۍ (نا امیدی) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړې اوپه هغې د حیض وینه راتله ،خوبیا داوینه بنده شوله ،نودابه پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي اوپنځه پنځوس کالوته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که دکومې ښځې عدت په درې حیضویا په درې میاشتوو،اوبیا یې مېړه مړشواودالا په عدت کې وه ،نوکه چېرې طلاق رجعي ونو دعدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبار نشته دی ،او عدت به یې دمېږه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي او څلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوڅېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېږه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نو عدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح او پیل کېږي ،کله یې چې مېږه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.او دوفات عدت پرې نشته دی) او که چېرې یې مېږه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وایي.نو امام ابویوسف(رح) وایي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله او بیا یې دویم ځل طلاقه کړله ،نو دابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي، که څه هم کوروالي ورسره نه وي شوی او که چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نو که کوروالي یې ورسره کړي وي نو عدت به له سره تکراروي او ټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،او که چېرې یې له کوروالي څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نو دامام ابویوسف او مام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي او پوره مهریې هم حق دی او امام محمد(رح) وایي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي او د امام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی او نه نوی). ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی څخه مخکې طلاق دی اودا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ اونیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدایۍ څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی او یاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل د ښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. مثلاً: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده یې تېره شوله. نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی، هو د هغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې د خاوند مینه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به د خاوند په کور کې تېروي الله (ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ) الطلاق: ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي،مګردڅه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل یا چې دلوېدلو خطره یې وي یاله همسایه ګانو څخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[1]

اوکه خاوندیې وفات شي اویا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي،خوشبویې به نه لګوي ،ګانه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردڅه عذر له کبله اونه به وینښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو دمېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاریازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحېح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :**هغه ښځې چې نفقه یې حق ده**

۱ . تړولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحېح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیدا شي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. **خنثی مشکل** (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دامام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دې صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دی خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشېې اوورځې یې سره خوړې اوپه مینه تېرې کړې وې ، دژوند خواږه او ترخه یې څکلي وو ځکه خویې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوی وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون دراپوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه بېله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې بېله کړ ې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې داتولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېرى وکړپس په تحقیق سره ظلم يې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږي ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پیداکړي.

اوبیا د الله(ج) دې قول ته ځیرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابو څخه په یو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې داښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوندااقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړيقين سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم ترون جايزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بايديوازې په خپل خاونداکتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هيله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور ورانديږي شي اواصل دادی چې وګړي دا سلام پر احکامو اودشريعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم اواحتمالاتوته اهميت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نيولي دي :

۱ . دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲ . د حمل کمه موده دشريعت په نظرکې.

۳ . د حمل وروستۍ موده دشريعت په نظرکې.

۱ . که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماووپه اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له يوبل سره هېڅ نه ويوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه يې په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکيل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اويوځای والي هېڅ نه و شوی اوبياښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نوایاداکوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې داماشوم دي خاوندته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[۱]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتېږي.[۲]

مګرپه موجوده عصرکې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماووپه اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

[۱] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدین ،
[۲] المهذب

www.melitahrik.com 0777 400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده د بېرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا څلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږی اوکه لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزیږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خوکله که مېره داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نونسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء دنظر اختلاف لری :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دڅرخې دستنې دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیواوسونډوڅخه تارونه ، سنی اومزي اوبدل یولرګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه ووپه څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدا لنډلرګی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه د بروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهور فقهاوو (امام شافعي، امام مالک ، امام احمد (رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس (رح) روایت دی چې: زموږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه او خاوندیې هم یوربښتونی سړی واو دادرې خېټې په دولسو کالوکې حامله شوله هره خېټه په څلورو کالوکې.[۱]

دوی وایي چې داسې شوي دي او خلکو عملاً پخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزېږېدلو وروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچني وزېږاوه نو دحمل نسبت خاوند ته نه کېږی مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزېږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکار صحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتېږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

---

[۱] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وينځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته روا ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته او ستا مال دواړه ستا د پلار يې.

او يا له ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته روا ده او دا دې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نښو سره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممیز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اوطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې یې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې یې داښځه دروغجنه کړله خودایې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دایې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووایې زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره یې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووایي زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده یا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دیوی ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې یې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلواونوروننبو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اورېدلی شي مثلاً: یو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحیح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لرې وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازې نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث ځکه چې دمدعي اصل مقصد دحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعنې د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېدنو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوڅوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زیدبن حارثﷺ ته زوی ویلې واوکله چې زید خپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکوپه عقیده اوذهن کې ځاې نیولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله.اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو ،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داڅنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله- ،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځاې اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وایي حق اودی ښیي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

یعني : نو هر کله چې پوره کړ زید له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، موږ هغه تا لره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

یعني نه دی محمد (ص) پلا ر د هیڅ یو تن له سړیو ستاسې مګر رسول دالله(ج) او مهر دانبیاوو دی.)

همداسې یو جاهلیت زموږ په ټولنه کې هم وجود لري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکیل وټاکي نو بیا دې وکیل ته (نکاح پلار) ویلی شي چې بیا دخپل سکه پلار حیثیت لري ،خپل وي او که پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه یې ورسره وي او هیڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځینې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکیل (نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري او دډېرو هغه حقوقو څخه یې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور یې پرې لري.

دا کار په اسلام کې کوم ځای نلري او په وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي او ترڅو یې چې شرعي محرم نه وي په وکالت یې محرم کېدلای نشي او دا ناسته پاڅه.ازادې خبرې او . . .هر څه ناروا دي او دوی یو بل ته له لومړي مېږه څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا یا پایښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو د فقر، نیستی اولوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دا یې حرام سخته اولویه ګناه وګڼله. ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا)الاسرا : ۳۱.

یعنې: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو بېشکه د دوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء: ۳۳.

یعنې: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

یعنې: په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

یعنې او همدا سې - چې دوی ته دی - ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:اى پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسوسره پدې خبرچې شريک به نه پيدا کوي له الله(ج)سره هېڅ شی اونه به غلا کوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوي نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيدا کړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونو کې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي او که دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت موږ ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېر وو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومې چېغې جوړې کړې دي، دا د نفقې یاخوراکي موادود کمښت له کبله نه (که څه هم په دې خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلو ښکېلاکو اهدافو دتحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادو دکمښت له وېرې دا کار وای نو- دااحصایې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نو په مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولې یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱)کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کـه جنـرال فرانکویودهقـان تـه چـې (۱۰۷) کالـه عمـر او۲۱بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسي حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېر دخپلو وګړیو د ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلوروارو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دې.په ۱۷\۱۰\۱۹۷۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماوو په کې ګډون کړی واودزېږد بدلود مخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،تولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اودايې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه اود مسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسى صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحي له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مانبه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيى مصطفى خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وایي چې حیض په لغت کې وتلې وینې ته وایي او په بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وایي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي او پیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې دحیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې او سالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحردلمرختلو په و خت کې په ښځه وینه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نودا حیض ندی.

د حیض په موده کې دښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونیوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې او کاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګي اوناولې ګڼلې شوه لېرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ وروړله حتی دوی (مرئیانو) به هم پوزې لاسونو او غوږونو ته تړته نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناخاپي او ناپامۍ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ او ژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[1]

مګر اسلام دا ناوړه دودونه یو مخیزه له منځه ویوړل او دهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی او له هغې سره یې له کوروالي څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل او پا څېدل رواکړل. پخپله رسول الله (ص) به دخپلو بیبیانو سره په حیض کې ویده کېده ، دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله او علان یې وکړچې: (اصنعوا کل شيء الا النکاح). ۲

یعني: هرڅه کوئ مګر کوروالی.

او په حیض کې کوروالی چې دوا ړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې ومووېل درې شپې او درې ورځې ده رسول الله فرمایي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).[3]

یعني: دحیض کمه موده پېغلې او کونډې ته درې شپې او درې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې او لس شپې ده.

---

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد ، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)
[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة
[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی وینې هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلوڅخه نا امیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روانده دي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلې عادت ونلري کله که له لس ورځوڅخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روانده دی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالي هرڅه روادي.[1] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېر ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی اوکه ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوندکې ورته اړتیا پېښېږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهېږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی.
الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون).

یعنې :د پوهې له خاوندانونه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهېږئ.

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم اوننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلوپه زده کړه کې شرم اوعارهېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته د فقهي او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شوي دي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یاد داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا د دې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ بالله من ذالک القول بې حیاوو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او دد یني مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دینداره خویندې، میندې او ورونه همدي غلط احساس له دین نه پردي کړیدي او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړې ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدودل غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) دېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان او تسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسایلو او روایاتو څونمونې دلته رایادې کړو چې په اصطلاح کې د شرم او حیامسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي او عمل پرې وکړي.

صحابه وو او حتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نو پرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت او ډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی او نه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلو له بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نورو ته ددې مسایلو ښودلو په هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي او هم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي او که خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روایت کې شرم محسوس کړی وای نو نن به موږ ددې مسایلو له احکامو څخه څه خبرېدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې او ځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله او عرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هوکله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یوتشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نوما به ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږ کې نیولو روژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړ چې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د تهوتې د څنډې په څېرشی دی (تناسلي اله یې دتهوتې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) يعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[1]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعنې: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوښيبيانوګرځېده (له ټولوسره به يې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[2] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[3]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[4]

---

[1] بخاري کتاب. الطلاق،.سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[2] بخاری.
[3] بخاري کتاب النکاح.
[4] نسایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدین احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دین په زده کړه کې شرم او حیا په کارنده د (باب مالایستحی من الحق لتفقه فی الدین) تر عنوان لاندې مستقل باب را نقل کړیدی او په دې باب کې یې ډېر داسې روایتونه د نمونې په ډول رانقل کړیدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حیا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روایت کړیدی.

د یوه حدیث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه یې دهغه یوه مېرمن روایت کوي چې په التقا دختانینو (د نارینه او ښځې د عورت په یوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وایي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) یعنې ما او رسول الله(ص) همدا کار وکړ. او بیا مو غسل وکړ.

پدې حدیث کې دې مبارکې بي بي یوه لویه فقهې مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره یې پټه ساتلې وای او ستر ګې یې پرې پټې کړې یا یې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه د خپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بیا داسې چې د قیامت تر ورځې به زما او رسول ا الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اوړي اوړا اوړي او هغه هم په خپله زما دخولې حکایت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرین، محدثین او ددین ائمه په دې نظر دي چې د رسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دین په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .د رسول الله(ص) د سیرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو لیدله یا اورېدله او دهغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ﷺ روایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي وومګر هغه مسایل به ځنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته د بل چاپوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نو رسول الله(ص) د همدې مسایلو دخورا ښه تشریح کولولپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې. په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعني لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې دنارینه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې دمخصوص غړی خریېل) هم یادوي.[۱]

---

[۱] بخاری مسلم او فتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طریقه

الف: د مطلب لنډیز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دین دی.هېڅ یې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبیقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بایدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزیارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسیاست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سیاستمداروي.

فطرت د نورو ژویو په څېر انسان هم له جنسي غرایزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طریقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپیرله نورو ژویوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عملیې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورانښه نتیجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشریح کړی دی اوله مطالعې څخه یې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول یا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دین اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غیر شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بیانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو اوحرامو شيانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو اوپوستکي مشهور ډاکټرافتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نوداراته جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره د حيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې دهغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي اودهغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيدا شوې وي او ځينو بيا له ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نوهرکله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې اوشاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دايډزنوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونوو ګړي له ژوندون څخه لاس په سرکړل داټول په اسلامي تعليماتو د نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطردکوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يولنډه شان کتنه کوو ترڅو ددنيا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء(رض) روايت کوي چې ماد عايشې(رض) ناوې جوړه کړله (ښايست او ښکلايې ماورته برابره کړله) بيا رسول الله(ص) ته راغللم اود

---

۱ اداب\ مباشرت، يعنې ميان بيوی کې درميان جنسي تعلقات کاصحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهرامراض جلدوامراض نسوان انډيا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې او له هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل او یو جام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته و مې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې او لږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې د واده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف او بد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅو د هغې خجالت لېرې کړلی شي او له یو د اسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې او خاوند ترمنځ د مینې او محبت یا بغض، حسد ،کینې او نفرت د پیدا کېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (د پیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر او غصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړو خوی او عادت دی ،او ښځه هم باید پدې شپه د مېړه د زړه د راښکون او توجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت او سینګار برابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوند په مینه او محبت کې د بربښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه او اداګانې باید له اندازې څخه د برې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېره طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده داعلان په خاطر دهل او داریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېره او دمېره په واسطه دناوې په ګوتو کې دګوتې ورکول، دنصاراوو پېښې دي ،هغوی هم په ودونو کې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی او نصاراوو په دستورعمل شرعاً ښه نه او مخالفت یې لازم دی.[۲]

او کله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس اویا دتندي وېښته به نیسي او دا دعا به وایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرها وشرماجبلتها علیه).[۳]

یعنې :ای خدایه زه له تاڅخه ددې او ددې خویونو دخیرسوال کوم او پناه دروړم تاته له شرددې څخه او شردناوړه خویونو ددې څخه.

او کله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نوځان دې نه لوڅوي او نه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري ،یو شمېرعلماء وایي چې له خپلې ښځې سره یوځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

[۱] بخاري،مسنداحمد ،اوسنن الکبری للامام البیهقی.
[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمدناصرالدین الباني.
[۳] بخاري ،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دي.

بایـد وویـل شـي چـې لـه احنـافو څخـه پرتـه نـور مذهبونـه دفرضواوواجبوترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه یې وژغوري

.

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړ ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلوروشپوکې يوځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځينی نور علماء بیا وايي چې کوروالی دښځې اومېړه حال ته په کتلواو د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولوسره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول اوغوره بللی دی.

ځينې خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اومينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملوپه ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولوعوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزې ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمرپه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعني: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې: له خپلې مېرمن سر په جایزه او سپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع او پوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل او خوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.او هرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې د نکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پاینښت اوږېرښت دی ،او دا مقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

یعني :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشو به په مکه کې له ښځو څخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانودا کار یوازې په اړخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصاریې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غتېه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[1] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتین وایي بیا به لکه څنګه چې ابن عباسؓ روایت کوي دا دعا ووایي: [بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيطان ما رزقتنا].[1]

یعني: په نامه دخدای ای خدایه په امن مو وساته له شیطان څخه او په امن کې وساته له شیطان څخه هغه څه چې ته یې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وایي: [اللهم لاتجعل للشيطن فيما رزقتنى نصيبا]

یعني: ای خدایه مه ګرځوې شیطان لره په هغه څه کې چې ته یې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وایي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي.[2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو یوځای انزال په خوند کې ډېر ښت راولي اوکه دا کار یې (انزال یې ژر)وکړنو په ښځه به یې سخته تمامه شي.[3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زینت او ارایش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتیا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمین حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احیاء العلوم امام غزالي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به یې ژر راوپاربږي او په فرج کې یوڅه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېربښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتیا په وخت کې کوروالی روغتیا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو یا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. لـــه هرنګـــه بـــد بـــويۍ څخـــه بـــه ځـــان ساتي،تمباکو، سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستي وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتیاوې پیداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې ډېر وخت د منيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دا مني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل دبخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبوې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي،شتمن جنت واخلي او نېستمن اوبېوزله دې محروم اوبې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي ،دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتوعملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده ،حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولوکې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراوثواب دی ،یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له مونږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم لیکل کیږي ؟هغه ځواب ورکړ چې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته ؟هغه ځواب ورکړ،هو شته دی،هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز ر سول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړ کړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه یې واورېدله ،مسجد ته پلی لاړ شي ،امام ته نژدې شي ،خطبه واوري،لغوه بېهوده اوبې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي:هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب اوبې ګټې دی مګر . . . او له ښځو سره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داسې نور ډېر روایتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی او مستي ډېر اجر او ثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځو سره لوبې او له دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض او نفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض او نفاس مو مخکې صفحو کې وپېژندل پدې دواړو ناروغيو کې له ښځو سره کوروالی حرام دی، او که څوک يې حلال ګڼي کافر دی او له کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځو کې له ښځو څخه په لېريوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې: په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتى حائضاًاو امراة فى دبرهااو کاهنافتصدقه بمايقول فقد کفربمانزل على محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې او يا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ او يا کاهن ته ورغی او دهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافر شو په هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.اوسني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعني: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځوپه دماغواغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ...) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وایي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[1]

۲. له ښځوسره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

---

[1] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅ له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ويلي.الله(ج) فرمايي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

يعنې: ستاسوښځې ستاسو دکروندې ځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پاينښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمايي: من اتی حائضااوامراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

يعنې: : چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص) .

همدا راز فرمايي:ان ا لله لا يستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

يعنې: الله(ج) دحق له بيانولو څخه حيا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزيمه بن ثابت‌رضي‌الله‌عنه څخه يواوږد حديث روايت شويدی چې په وروسته برخه کې يې وايي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ .

همدا راز فرمايي:لاينظرالله الی رجل يأُ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود،نسايي،ترمذی، بيهقی اومشکوة.
[2] نسايي.
[3] ترمذی اونسايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته د شاه له لوري.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[1]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا، چې له ښځوسره د شاه له لارې کوروالی کوي.

همدا راز فرمايي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[2]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره د شاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وايي چې: ښځوته د شاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې د ښځولپاره همېشه تکلیف دی.[3]

په دبرکې له ښځې سره پر وطي کوونکي د زنا حد نه تطبيقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[4]

مګرپه اوسني يهودي منحرف شريعت کې يې له ښځوسره د شاه له لارې کوروالی روا کړيدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم يې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندوارۍ اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[1] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[2] ابوداوداومسنداحمد.

[3] احیاءالعلوم امام غزالی.

[4] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل او تي ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کار چې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تي رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مور سره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقیه ابولیث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت کوي چې فرمایي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي او پکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکیمان وایي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه د ښکلو ښځو لیدل ، فحش ، خبرې، دلو خوښځو لیدل او . . .) بلکې په رښتیا سره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط او خوښۍ سبب دی.

د کوروالي اندازه هر چاته تربل توپیر لري د غښتلي او کمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي (رح) وایي چې: دعادي خلکو (چې دجسم روغتیایي حالت یې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځو کې یو ځل کوروالي مناسب دی او که ښځه خوښه وي ډېر ښت هم پروانلري او د کمزورو لپاره په یوه اونۍ یا دوه اونیو کې حتی په درې اونیو کې یو ځل کوروالي مناسب دی او په کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته دا کار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زیان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. او ځوانانو او هغه چاته چې صحت یې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتیا ته زیان رسوي ،شهوت ویده کوي او ټیټوي یې کورنی نظام یې خرابوي ځکه چې ښځه هم میل لري

دا هر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم یې کوئ که ډېر او هر وخت کې یې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري یادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارینه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل لـه خپلـو بي‌بیانوسره لـوبې کـولې دهغـوی نـازاونخری بـه یـې منلې اوویل به یې:هر څه چې دالله(ج) ذکـر نـه وي لهـوه اولعب اوبېهـوده دي مګر . . اوله ښځوسره لوبې او مستي.

حضـرت عایشـه(رض) فرمـایي چـې: (یـوې ډلـې ښـځوژمنه وکړلـه چـې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به یوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکایت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کمـوالی ،اودا چې مېړه یې ورسره لـوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحیض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به یې چې لـه خپلـې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغـې پـه تناسلي عضـوه بـه یې ټوټه واچوله بیا به یې چې څه غوښتل هغه به یې کول.[1]

---

[1] ابوداود اوبیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عايشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بيا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به يې پر هغه ځای کېښودله چې ما به ايښې وه او څکل به يې.[۱]

(دا وه لـه حائضـې ښـځې سـره د رسـول الله(ص) تګـلاره) رسـول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې يې په غېږ کې نيولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عمليو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تيونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ ټولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،مښل يې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د پراو نارينه ته هم خوند ورکوي او دا د مينې او محبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دا نهايت نژدې والی دی او کله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بيا د روح نژديوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نور هم د ډېر نزديکت غوښتنه وکړي نو بيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نوپه همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يوځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو د بل تر تاثير لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم دا خبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتى احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همدا راز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستاسو له خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دی چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما او رسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیره کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی

.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېرو کتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کیږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او ځومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

---

[۱] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پیدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي اوله خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یوځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کار کول غواړي نوغسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یوځل مو کوروالی وکړاو بیا مو داکار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یوځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي اویا ویده شي اوهغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او او به چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود اونسائي
[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعریفونه کړیدي مګرجامع اوغوره تعریف یې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امین مشهورپه ابن عابدین ګډ تعریف دی.

د ابن رشد تعریف : هره وطې چې د سیي نکاح یادنکاح دشبهې په اثریا چې له خپلې وینځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګډ تعریف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

---

[1] بدایة المجتهد.

[2] الاختیار ،حاشیه ابن عابدین،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البیان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعريف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو د دې تعريف پر اساس وطې په دبر کې او يا له نورو حيواناتو سره په زنا کې نه حسابيږي ځکه چې د سليم طبيعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعريف : حنابله وايي چې زنا په قبل يا دبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که د ستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردی ښځې يا نارينه وو ته يې له لاس او ږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځايه ګرځېدل يې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنيتي تدابير او مخنيوی دی چې اصلي ناروغتيا زناده د دې لپاره چې څوک پدي لويه او بې شرمه ګناه کې چې هيڅوک يې له ضرر څخه خلاصيدلی نشي ، ونه لوېږي نو ټولې هغه لارې يې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

يعنې: زنا ته مه نژدې کيږئ يقينا چې دا بې حيايي او بده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوبېخي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکي وسايلو ته هم مه نژدې کيږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا يات فی الشريعة الاسلاميه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعيل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنا د کبیره لویو ګناهونو له جملې څخه ده له شرک او قتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۲۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۲۸-- ۹۲

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګر په حقه سره او زنا نه کوي او څوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به د قیامت په ورځ ورکړل شي او پروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال داچې همده پیداکړي یې ، ما وویل بیاکومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې د همسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ د هلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

[1] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه د خپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه وايي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) يې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوې زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانو دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه يې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی يې په مقابل کې ووایې: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نو داسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

---

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.
[2] بخاري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : زنا او ټولنيز ظلمونه

زنا په لوېديځ ،ختيځ او اروپا کې په عام ډول د عيب خبره ،داعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوڅوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی يې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قيده (ولکې) ازادۍ دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ ښنه ګڼي د کمونېست ګوند په اساسنامه کې ليکي چې موږ دکورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو .لينن په خپلې يوې وينا کې ويلې دي :موږدحلالي اوحرامي بچي ترمنځ توپير له منځه وړل غواړو.

فرويدله ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې دکمونېزم اصول دي . دايډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په ميليونونوګڼې يې له ژوند څخه لاس په سر کړل اوس جوته شويده چې دا دمارکس ، لينن ، فرويداو. . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتيجه ده اودپوستکي ډېرې ناروغتياوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپيداکېږي.

زنا د ښځې اوخاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلوبه ياراني کوي لونډان به نيسي ،نسب ګډوډوي،دپلار له لطف اوشفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوريو اخته کوي ،لکه بې حيايې چل،دروغ ويل،بدنيتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنوغلامي،دخيالاتوپرېشاني،په طبيعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفايي اوداسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلاردطبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډپه څېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته څوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانې له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطي: د نارينه دذکر داخلول دي د ښځې په فرج کې.
2 . وطې په صحيحه نکاح او له خپلې وينځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اويا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري يوائې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر ځنې اوايا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموويل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ويل کېږي اودزنا احکام پرې تطبيقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په يوبستر کې ويده کېدل،يوبل ته غاړه ورکول اوحتی په يوبستر کې لوڅ ليدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختيار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختيار اواداري يې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته يې دنياکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شويدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمی ،يا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و ،يا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد ورباندې نشته يا داسې وشوچې په تخت کې يې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

۱ نهاية المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشيرازی.

۲ فتح القدير،البدائع الصنائع بدايه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنايات فی الشريعه الاسلاميه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمدا سې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې دااعتراف ترځنګ دشاهدانو اوقرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې دااهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابیې درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدموپه پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا دداسې ښځې حمل چې خاوندیې کوچنی وي اوعادتاً ورڅخه حمل نه اختستل کېږي یا د داسې سړې دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا)ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېری څومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ :همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي اوکوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ،ازاد ا صیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصني سره نکاح ولري :یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړې وي اوجماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته اونه ورته محصن ویل کیږي.

داحنافو اومالکیه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبیقیږي . خوشوافع اوحنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا یې وکړله نو دمحصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) یهودی سړی اویهودی ښځه هم په حد کړیدي.[1]

او دټولو فقهاووپه اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

[1] کتاب الفقه على الذاهبالاربعة،بخاري،مسلم،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وایي چې: یوهم محصن نه دی او نه یې دمحصن احکام تطبیقېږي یعنې دا رجم کېږي نه، بلکې په درو به وهل کېږي.

شافعیان اومالکیان(رح) وایي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارینه وي اوکه ښځه ،مېړه وي اوکه مېرمن یې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دلیل یې دا حدیث دی چې ابوهریره او زید بن خالد ﷺ روایت کړې دي چې یو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغی او ورته یې ویل زه تاته الله(ج) دریادوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فیصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ویې ویل هو فیصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ووایه هغه وویل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره یې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اویوه وینځه ورکړله بیا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وویل:چې ستا په زوی سل درې اودیوکال تبعید (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمایل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فیصله وکړم.

ستا وینځه اوګډې ستاشولې اوپه زوي دې یوکال تبعید دی اوسحرورشه ای انیسه (تصغیردانس)دده ښځې ته که اعتراف یې وکړنو رجم یې کړه نو انس ﷺ سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم یې کړله.[1]

نو لدې حدیث څخه په ډاګه څرګندېږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غیر محصن ته دغیر محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رایه

---

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم د احصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شویدی.الله(ج)فرمايي: (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

يعنې :زنا کوونکی نارينه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هريوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وبره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسويقين لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانوڅخه .

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمايي: (البکربالبکرجلد ماةً وتغريب عام).[1]

يعنې: نا واده په ناواده سل درې اويوکال تبعيد دی.

بل د ابوهريره رضي الله عنه اوزيدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روايت چې موږ وړاندې بيان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه تاکلې وه او ويې فرمايل:الرجم للثيب والجلد للبکر.[2]

يعنې په تيګو ويشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکيان(رح) وايي چې: غير محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

[1] صحاح ستة مګربخاري،نيل اوطاراومسنداحمد .
[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وايي چې:غیر محصن زناکاران دي له دروځخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریرهﷺ او زید بن خالد جهنيﷺ روایت اوبل د عباده بن صامتﷺ روایت دی چې رسول اللهﷺ فرمایي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلا ،البکربالبکرجلدمأةٌ وتغریب عام والثیب بالثیب جلد مأةٌ والرجم).[1]

یعني :ًله ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویوکال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تیږ ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وایي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب ویني نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروریې نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نور کې نشته اوحدبرخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوې خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

---

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تيګو ويشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو رواياتو ثابته ده اوپرته له څينوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنى........والثيب بالثيب جلدماة والرجم).[1]

يعني: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تيګو ويشتل دي.

رسول الله(ص) غامديه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحديثوټولوکتابونو رانقل کړيده.[2]

رسول الله(ص) يهودي زنا کاران هم په تيګو وويشتل.[3]

د ابوهريرهرضي الله عنه اوزيد بن خالد جهنیرضي الله عنه په روايت کې وويل شول چې رسول الله(ص) انسرضي الله عنه ته وويل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم يې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشيخ والشيخة اذا زنيافارجموهما البتة نکالا من الله.[4]

يعني:واده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خوا څخه.

---

[1] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونيل الاوطار.
[2] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.
[3] متفق عليه
[4] متفق عليه.

www.meftahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي: لايحل دم امرء مسلم الا باحدى الثلاث الثيب زاني.[۱]

يعني: نده روا وينه توی‌ول دهيڅ مسلمان سړي مګرپه يود درييوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي: (ان الرجم حق فی کتاب الله علی من زنی اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوکان الحمل او الاعتراف).[۲]

يعني: يقيناً رجم د الله تعالی په کتاب کې حق دی په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو ځخه کله چې ننبې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې: په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې: رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېر درد وکړي يا بېخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[۱] متفق عليه.

[۲] متفق عليه.

[۳] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي يې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به يې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تيګو به يې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکليف ډېر شي او نه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې ديوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړهغه هم دعبرت لپاره.

نه به يې په توري ياټوپک يا تمانچې وژني او نه په چاقو يابرچې په تيږوويشتلو کې ښايي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې يا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس يې له لاسه وځي چې شريعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا يې په اعتراف ثابته شوې وي يعني:که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي او خلکو څوتيګي وويشت او بيا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم يې ساقطېږي او څوک يې دوژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک يا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تيګو به يې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي او نه به يې تړي او ښځوته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت يې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزورانداز دادی چې څوک يې په وژلو، په وهلو يا دکوم غړي په پرې کولو تهديد کړي، اوکه څوک چا په وهلو وېرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوريت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلو يا دکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شوچې هرومرو به زنا کوي کنه نو ... درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نو که په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنيفه(رح)په نزد په حد کېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوسايني ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) يې مجبورکړي نوبيا حدنشته او امام زفر(رح) وايي چې: که پاچايي هم مجبورکړي نوبياهم حد پرې شته دی.

جمهورفقهاء مالکيان، شوافع، حنابله، او صاحبان(رح) وايي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]

اوپه يو روايت کې له حنابله ووخخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه يوبل روايت کې امام مالک هم پکې تفصيل کړی دی.[2]

دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وېرې يې دکفرکلمه هم ظاهراًوويله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة

[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خویې کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ایمان اوعقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نوپه زنا کې خو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې ښځه چې هرډول ښایست،زینت اوښکلا یې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوایي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې دسعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وایي چې زنایې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وایي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وایي:که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه دربښتوني ډاکټرنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وایي: که ګواهان یې راوستل چې په زنایې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمدابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري: ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند:امام احمدبن حنبل.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۲. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. رد المحتار على الدر المختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار: عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين: سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه: شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه: مولناعبدالحی لکهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه: ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر: شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج: شهاب الدين ابن حجرالهيتمی.

۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج: شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب: ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز: امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب: ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج: محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري: شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان: امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة: محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي على مختصرخليل: امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدایه المجتهدونهایة ا لمقتصد :محمدابن احمدابن محمدابن رشد .

۵۰. شرح الکبیرعلی متن المقنع:شمس الدین ابوالفرج عبدالرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمدعبدالله ابن احمدابن قدامه.

۵۲. کشاف القناع علي متن لاقناع:شیخ منصورابن یونس ابن ادریس.

۵۳. غایة المنتهی :شیخ مرعي بن الکرمي الحنبلي.

۵۴. زادالمعادفی هدی خیرالعباد :محمدابن ابي بکرابن قیم الجوزي.

۵۵. فتاوی ابن تیمیه :امام ابن تیمیه.

۵۶. احیاءعلوم الدین:امام ابی حامد الغزالي.

۵۷. کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة:عبدالرحمن جزیري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دکتور وهبة الزحیلي.

۵۹. فقه السنه:سید السابق.

۶۰. زادالمستنقع:شرف الدین موسی بن احمدالمقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبدالرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزینة فی الشریعة الاسلامیة:محمد عبدالعزیزعمرو.

۶۳. الانکحة الفاسده :عبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة لامدل.

۶۴. النکاح والقضایاالمتعلقه به:دکتوراحمدالحصري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية:محمد محى الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فى الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمىة فى السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمين:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سيد ابولاعلى مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحياة الاجتماعيه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شيخ محمدناصرالدين الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفى الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فى الاسلام:عبدالقادرشيبة الحمد.

۸۶. المراة فى القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بين البيت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضيه تحديدالنسل فى الشريعه الاسلاميه:ام کلثوم يحيى مصطفى الخطيب.

۸۹. تنظيم النسل وموقف الشريعة الاسلاميه:دکتورعبدالله ابن عبدالحسن الطريقي.

۹۰. کشف الحقايق :عبدالعزيزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضى مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library